

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Evy Sakálovej a sudcov JUDr. Ivana Machyniaka a JUDr. Rudolfa Čirča v exekučnej veci oprávneného **T. Ltd.**, so sídlom 16. K., reg. č. H., zastúpeného JUDr. A. V., advokátkou so sídlom v B., proti povinnému **Mestu B.**, zastúpenému JUDr. J. G., advokátom, AK G., so sídlom v B., o **vymoženie sumy 812 130,47 Sk s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp.zn. 2 Er 735/2005, o dovolaní povinného proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. apríla 2006 sp.zn. 17 CoE 15/06, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. apríla 2006 sp.zn. 17 CoE 15/06 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Banská Bystrica uznesením zo 14. decembra 2005 č.k. 2 Er 735/2005-128 námietkam povinného, vzneseným proti exekúcii začatej pred súdnym exekútorom Mgr. P. K. povereným vykonaním exekúcie vedenej pod sp.zn. EX X., vyhovel. Vychádzal zo zistenia, že v návrhu na začatie exekučného konania je ako povinný označený Mesto B., hoci exekučný titul – rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 26. marca 2002 sp.zn. 32 Cb 89/98 – zaväzuje k povinnosti I. útvar Mesta B. (ďalej len I. útvar), príspevkovú organizáciu, zriaďovateľom ktorej je Mesto B.. V súlade s námietkami povinného v zmysle § 37 ods. 3 Exekučného poriadku skúmal, či bolo v konaní preukázané, že povinnosť z exekučného titulu

prešla na Mesto B.. Uviedol, že zákon č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy (ďalej len zákon č. 523/2004 Z.z.), ktorého ustanovenia je potrebné na danú vec aplikovať, predpokladá prechod práv a povinností z príspevkovej organizácie na zriaďovateľa, ak príspevková organizácia zaniká zrušením bez právneho nástupcu, pričom k prechodu dochádza dňom jej zrušenia, ak osobitný zákon neustanoví inak (§ 21 ods. 13 citovaného zákona). Výsledkami vykonaného dokazovania mal preukázané, že I. útvar nebol zatiaľ podľa tohto zákona zrušený. Dospel preto k právnemu názoru, že subjekt označený v návrhu na vykonanie exekúcie ako povinný, nie je právnym nástupcom odporcu zaviazaného v exekučnom titule k povinnosti a teda, že na tento subjekt neprešla povinnosť z exekučného titulu. Exekúcia sa vykonáva proti subjektu, ktorý nie je v tomto exekučnom konaní pasívne legitimovaný, čo je neprípustné. Námietky povinného proti exekúcii považoval preto za opodstatnene podané. K právnemu názoru oprávneného, podľa ktorého na danú vec je potrebné analogicky použiť ustanovenie § 68 ods. 3 písm.d/ Obchodného zákonníka (Krajský súd v Banskej Bystrici totiž uznesením z 29. apríla 2005 zrušil konkurz vyhlásený na I. útvar z dôvodu, že jeho majetok nepostačuje ani na úhradu nákladov konkurzného konania) uviedol, že zánik príspevkovej organizácie upravuje práve zákon č. 523/2004 Z.z., a to odlišne od právnej úpravy uvedenej v Obchodnom zákonníku. Právna úprava zániku obchodných spoločností uvedená v Obchodnom zákonníku sa preto na zánik príspevkovej organizácie nevzťahuje a nie je možné ju použiť ani na základe analógie.

Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 28. apríla 2006 sp.zn. 17 CoE 15/06 na odvolanie oprávneného uznesenie okresného súdu zmenil tak, že námietkam povinného vzneseným proti exekúcii, ktorá začala pred súdnym exekútorom Mgr. P. K. pod sp.zn. EX X., nevyhovel. Zhodne ako súd prvého stupňa sa riadil ustanovením § 37 ods. 3 veta prvá Exekučného poriadku, podľa ktorého proti inému než tomu, kto je v rozhodnutí označený ako povinný, alebo v prospech iného než toho, kto je v rozhodnutí označený ako oprávnený, možno vykonať exekúciu, len ak sa preukázalo, že naňho prešla povinnosť alebo právo z exekučného titulu podľa § 41. Na rozdiel od súdu prvého stupňa dospel k záveru, že I. útvar, ako príspevková organizácia, zanikol zrušením bez právneho nástupcu. Práva a povinnosti z tohto subjektu prešli dňom zrušenia na zriaďovateľa (§ 21 ods. 13 zákona č. 523/2004 Z.z.), ktorým je nepochybne Mesto B.. Exekúcia sa preto správne, v súlade so zákonom vykonáva proti Mestu B., ako subjektu, na ktorého prešla povinnosť z exekučného titulu. Za základ svojho rozhodnutia vzal zistenie, že Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 29. apríla 2005 sp.zn. 27 K 35/2003, ktoré nadobudlo právoplatnosť 16. júna 2005, zrušil konkurz

vyhlásený na úpadcu I. útvar, označeného v exekučnom titule ako povinného z dôvodu, že majetok úpadcu nepostačuje ani na úhradu nákladov konkurzného konania. Z uvedeného zistenia vyvodil, že v dôsledku tohto rozhodnutia súdu, dňom nadobudnutia jeho právoplatnosti, „nastali účinky“ uvedené v ustanovení § 68 ods. 3 písm.d/ Obchodného zákonníka, podľa ktorého sa spoločnosť zrušuje zrušením konkurzu z dôvodu, že majetok úpadcu nepostačuje na úhradu výdavkov a odmenu správcu konkurznej podstaty. Zákonný predpoklad prechodu práv a povinností z príspevkovej organizácie na zriaďovateľa, vyplývajúci z ustanovenia § 21 ods. 13 zákona č. 523/2004 Z.z. (zánik príspevkovej organizácie zrušením bez právneho nástupcu), bol tak naplnený. Nestotožnil sa s právnym názorom okresného súdu, podľa ktorého ustanovenie § 68 ods. 3 písm.d/ Obchodného zákonníka sa vzťahuje výlučne na zrušenie a následný zánik obchodnej spoločnosti. V tejto súvislosti uviedol, že aj Živnostenský zákon (I. útvar nie je spoločnosťou zapísanou v obchodnom registri, ale v registri živnostenskom) reaguje v § 8 ods. 1, 2 na prípady ukončenia konkurzu, resp. zamietnutia návrhu na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku, a to zákazom prevádzkovať živnosť. I. útvar nebol teda oprávnený po vydaní rozhodnutia, ktorým súd zrušil vyhlásený konkurz, živnosť naďalej prevádzkovať. Vzhľadom na túto skutočnosť a pre jeho nemajetnosť zistenú v konkurznom konaní, zriaďovateľ – Mesto B., bol povinný v zmysle § 21 ods. 12 zákona č. 523/2004 Z.z. túto príspevkovú organizáciu zrušiť, čo však neurobil. Keďže (ne)zrušenie príspevkovej organizácie v takomto prípade nemožno ponechať len na vôľu zriaďovateľa, mal za to, že na vec v otázke zrušenia príspevkovej organizácie je možné aplikovať ustanovenie § 68 ods. 3 písm.d/ Obchodného zákonníka za použitia analógie. Odvolanie oprávneného považoval preto za opodstatnené podané a v celom rozsahu mu vyhovel.

Proti tomuto rozhodnutiu krajského súdu podal včas dovolanie povinný. Navrhol uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Nesúhlasil s právnym názorom odvolacieho súdu, že vydaním rozhodnutia o zrušení konkurzu z dôvodu, že majetok úpadcu nepostačuje na úhradu výdavkov, došlo k zrušeniu I. útvaru v zmysle § 68 ods. 3 písm.d/ Obchodného zákonníka, následne k jeho zániku a že dňom nadobudnutia právoplatnosti tohto rozhodnutia prešli priamo zo zákona (zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy) práva a povinnosti z tohto subjektu na Mesto B. ako jeho zriaďovateľa. V tejto súvislosti uviedol, že v exekučnom titule zaviazaný povinný I. útvar je samostatnou právnickou osobou s vlastnou právnou subjektivitou na základe zriaďovateľskej listiny. Táto príspevková organizácia, napriek predchádzajúcemu konkurzu, naďalej právne existuje (je

doposiaľ vedená v zozname príspevkových organizácií obcí vedenom Štatistickým úradom Slovenskej republiky a tiež v zozname podnikateľských subjektov Slovenskej republiky, ktorý vedie živnostenský register). Poukázal na to, že pri použití analógie je potrebné zachovať základné princípy práva, čo sa v danom prípade nestalo. Odvolací súd na jednej strane posúdil analogicky zrušenie príspevkovej organizácie podľa Obchodného zákonníka. Na druhej strane, keďže tento právny predpis nepozná pri zrušení spoločnosti z dôvodu zrušenia konkurzu prechod práv a povinností na iný právny subjekt, použil ustanovenie zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy, čo je neprípustné. Zdôraznil, že právny stav existencie I. útvaru, nech je hodnotený akokoľvek, nemožno preklenúť použitím zásady „per analogiam“ tak, ako keby ju zrušil zriaďovateľ. Ani súd nemôže prípadný nedostatok zákona preklenúť rozhodovacou činnosťou. Súd totiž nie je oprávnený rozhodovať o zániku príspevkovej organizácie a tým nahrádzať rozhodovanie Mestského zastupiteľstva v B., ktorý orgán má jediný právo v zmysle zákona o obciach a o obecnom zriadení vydávať takéto rozhodnutie. Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu je preto založený na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolateľ v dovolaní, okrem iného, veľmi podrobne rozviedol svoje námietky týkajúce sa zmluvy o postúpení pohľadávok spísanej vo forme notárskej zápisnice z 23. januára 2003 č. N X., Nz X., namietal nezákonný postup zmluvných strán pri uzatváraní zmluvy o postúpení pohľadávky z S., s.r.o. na terajšieho oprávneného. V súvislosti s oprávneným a jeho konaním poukázal na systém činnosti obchodných spoločností, konajúcich prostredníctvom oprávneného vo vzťahu k nárokom uplatňovaným v rôznych konaniach, vrátane predmetného konania. Vyslovil názor o nedostatku vecnej legitímácie oprávneného, resp. o nedostatku jeho spôsobilosti byť účastníkom nielen exekučného konania, ale aj iných aktivít vyvíjaných na území Slovenska, čo dokumentoval na podrobnej analýze systému obchodných spoločností napojených na pôvodnú obchodnú spoločnosť. Zdôraznil, že oprávnený je obchodnou spoločnosťou podnikajúcou na území Slovenskej republiky, ktorá nie je zapísaná v Obchodnom registri Slovenskej republiky, čo je jednou z podmienok, aby zahraničná spoločnosť mohla vystupovať a podnikáť ako právny subjekt na území Slovenskej republiky.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal účastník konania proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 239 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie povinného je dôvodné.

Podľa § 251 ods. 1 O.s.p. ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona; ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia. Týmto osobitným zákonom je zákon č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len Exekučný poriadok).

Podľa § 37 ods. 3 veta prvá Exekučného poriadku proti inému než tomu, kto je v rozhodnutí označený ako povinný, alebo v prospech iného než toho, kto je v rozhodnutí označený ako oprávnený, možno vykonať exekúciu, len ak sa preukázalo, že naňho prešla povinnosť alebo právo z exekučného titulu (§ 41).

Ostatne citované zákonné ustanovenie predstavuje výnimku zo zásady, že exekúciu možno vykonať len na základe návrhu toho, kto je v exekučnom titule označený ako oprávnený a iba proti tomu, kto je označený ako povinný. Predpokladom pre vykonanie exekúcie v prospech inej osoby, resp. proti inej osobe než je uvedená vo vykonávanom rozhodnutí je prechod práva alebo povinnosti vyplývajúci z exekučného titulu zo zviazaného subjektu (oprávneného alebo povinného) na subjekt iný, preukázanie tohto prechodu, prípadne prechod práv a povinností vyplývajúci priamo zo zákona.

Vo všeobecnosti platí, že k prechodu práv a povinností dochádza na základe právneho nástupníctva, ktorého následkom je buď to, že do všetkých práv a povinností pôvodného subjektu nastupuje iná osoba (univerzálna sukcesia – prichádza do úvahy, ak právny predchodca zaniká) alebo zmena subjektu nastáva len u niektorých práv a povinností (singulárna sukcesia). K prechodu práv a povinností dochádza okamžikom, kedy nastala právna skutočnosť pre ňu stanovená. Treba zdôrazniť, že v obidvoch prípadoch možno proti inému než tomu, kto je v rozhodnutí označený ako povinný vykonať exekúciu len za predpokladu, že právna skutočnosť vyvolávajúca prechod práv a povinností, nastala až po vydaní exekučného titulu.

V posudzovanej veci exekučný titul, ktorým je rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 26. marca 2002 sp.zn. 32 Cb 89/98 uložil povinnosť plniť I. útvaru Mesta B. (proti Mestu B. žalobu zamietol). Oprávnený podal návrh na vykonanie exekúcie proti povinnému Mestu B.. Bolo preto potrebné skúmať, či práva a povinnosti prešli na tento subjekt

v dôsledku právneho nástupníctva, lebo len v takom prípade bolo možné viesť proti nemu exekúciu.

Podľa § 21 ods. 13 veta druhá zákona č. 523/2004 Z.z. ak rozpočtová organizácia alebo príspevková organizácia zaniká zrušením bez právneho nástupcu, práva a povinnosti prechádzajú dňom zrušenia na zriaďovateľa, ak osobitný zákon neustanoví inak.

Citované zákonné ustanovenie upravuje právne nástupníctvo rozpočtovej alebo príspevkovej organizácie v prípade jej zániku. Predpokladom prechodu práv a povinností z týchto subjektov na zriaďovateľa je skutočnosť, že organizácia zaniká zrušením a to bez právneho nástupcu. Okamžik, ku ktorému dochádza k prechodu práv a povinností, zákon stanovil dňom zrušenia rozpočtovej alebo príspevkovej organizácie, ak osobitný zákon neustanovuje inak.

V posudzovanej veci krajský súd založil svoje rozhodnutie na právnom názore, podľa ktorého I. útvar zanikol zrušením bez právneho nástupcu vydaním rozhodnutia o zrušení konkurzu z dôvodu, že majetok úpadcu nepostačuje na úhradu výdavkov v zmysle § 68 ods. 3 písm.d/ Obchodného zákonníka, čím bol naplnený predpoklad prechodu práv a povinností z tohto subjektu na Mesto B. podľa § 21 ods. 13 veta druhá zákona č. 523/2004 Z.z., pričom v otázke zrušenia príspevkovej organizácie pripustil možnosť aplikácie vyššie citovaného ustanovenia Obchodného zákonníka na základe analógie.

Podľa dovolacieho súdu s uvedeným právnym názorom odvolacieho súdu nemožno súhlasiť.

Právna úprava subjektov verejnej správy a nimi zriadených rozpočtových a príspevkových organizácií, sa vzhľadom na ich povahu (ide o subjekty, ktoré sú svojimi príjmami a výdavkami napojené na štátny rozpočet, rozpočet obce alebo vyššieho územného celku), nachádza v zákone č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy. Jeho predmetom, je okrem iného, aj právna úprava týkajúca sa zriaďovania rozpočtových a príspevkových organizácií, hospodárenia týchto organizácií, včítane právnej úpravy ich zrušovania (§ 1 písm.d/ v spojení s § 21 zákona č. 523/2004 Z.z.). Na subjekty verejnej správy, ktorými sú obce, vyššie územné celky a nimi zriadené rozpočtové a príspevkové organizácie sa zásadne vzťahuje tento zákon a len za predpokladu, že osobitný zákon

stanovuje inak, treba na tieto subjekty použiť tento osobitný zákon. Príspevkové organizácie zriadené rozhodnutím obce (tak, ako tomu je v danej veci), možno zrušiť len rozhodnutím zriaďovateľa (od prvého dňa nasledujúceho rozpočtového roka po predchádzajúcom písomnom súhlase ministerstva financií), pričom v ustanovení § 21 ods. 12 zákona č. 523/2004 Z.z. sú taxatívnym spôsobom vymenované prípady, kedy zriaďovateľ príspevkovej organizácie je povinný ju zrušiť.

Naproti tomu v Obchodnom zákonníku v § 56 a nasl. sa nachádza právna úprava obchodných spoločností, včítane ich zrušenia a zániku. V § 56 ods. 1 Obchodný zákonník, okrem iného, podáva úplný výpočet obchodných spoločností, medzi ktoré patria verejná obchodná spoločnosť, komanditná spoločnosť, spoločnosť s ručením obmedzeným a akciová spoločnosť. Príspevková organizácia sa v tomto výpočte nenachádza. Rovnako, aj právna úprava uvedená v ustanovení § 68 Obchodného zákonníka, sa včítane jeho odseku 3, vzťahuje len na obchodné spoločnosti (v odseku 3 sa výslovne uvádza, že „spoločnosť sa zrušuje“).

Z uvedeného je zrejmé, že právna úprava obsiahnutá v Obchodnom zákonníku v ustanoveniach § 56 a nasl. sa netýka právnických osôb – subjektov verejnej správy a teda sa netýka ani príspevkových organizácií, akou v posudzovanej veci I. útvar nepochybne je. Na tieto subjekty sa vzťahuje úplne iný právny predpis a to zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy. Použitie ustanovení Obchodného zákonníka na subjekty, akými sú príspevkové organizácie, neprichádza preto do úvahy (Obchodný zákonník v žiadnom zo svojich ustanovení neuvádza, že by sa vzťahovali aj na subjekty verejnej správy).

Rovnako, nemožno na príspevkovú organizáciu (jej zrušenie), akou je I. útvar, aplikovať ustanovenie § 68 ods. 3 písm. d/ Obchodného zákonníka ani na základe analógie, ako to nesprávne urobil odvolací súd. Použitie analógie totiž predpokladá, že určitý právny vzťah nie je právnym predpisom vôbec upravený. V danom prípade je však otázka zriaďovania (vzniku), a zrušovania (zániku) príspevkových organizácií zákonom upravená a je viazaná na vydanie rozhodnutia zriaďovateľa. Keďže v posudzovanom prípade I. útvar je bezpochyby príspevkovou organizáciou zriadenou rozhodnutím obce, nie je naplnený základný predpoklad prípustnosti analógie. Okrem toho použitie analógie predpokladá, aby vzťah, ktorého sa týka, bol ovládaný rovnakými právnymi zásadami, ako ustanovenie zákona, ktorý sa použije. Zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy, ako to predznamenáva jeho znenie, upravuje subjekty verejnej správy (nimi zriadené rozpočtové a príspevkové

organizácie), ktorých vznik, hospodárenie a tiež zánik sú ovládané úplne inými zásadami ako subjekty, ktorých právna úprava sa nachádza v Obchodnom zákonníku (sú napojené na štátny rozpočet, zriaďujú sa a zrušujú zákonom alebo rozhodnutím zriaďovateľa, príspevková organizácia, ak vykonáva podnikateľskú činnosť, zapisuje sa do Živnostenského registra, atď.). Aj z tohto dôvodu použitie ustanovení Obchodného zákonníka na základe analógie v posudzovanej veci neprichádza do úvahy.

V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že dôvodom pre použitie analógie nemôže byť skutočnosť, že právna úprava zániku príspevkovej organizácie neobsahuje skutkovú podstatu jej zrušenia formou vydania rozhodnutia súdom o zrušení konkurzu z dôvodu, že majetok úpadcu nepostačuje na úhradu výdavkov. Rovnako, analógiu nie je možné pripustiť ani z dôvodu, že zriaďovateľ príspevkovej organizácie si nesplnil svoju povinnosť vyplývajúcu mu zo zákona a príspevkovú organizáciu nezrušil, hoci podmienky k tomu v zákone stanovené boli splnené, ako to nesprávne urobil odvolací súd. V ostatne uvedenom prípade, ak oprávnenému vznikla majetková ujma v dôsledku porušenia právnej povinnosti zriaďovateľom, nemožno vylúčiť vznik iného záväzkového vzťahu (záväzkového vzťahu zo spôsobenej škody).

So zreteľom na vyššie uvedené možno uzavrieť, že ak odvolací súd pripustil v otázke zrušenia I. útvaru, ako príspevkovej organizácie, možnosť aplikácie § 68 ods. 3 písm. d/ Obchodného zákonníka na základe analógie a následne dospel k záveru, že došlo v zmysle ustanovenia § 21 ods. 13 zákona č. 523/2004 Z.z. k prechodu práv a povinností z I. útvaru na Mesto B. a teda, že exekúcia sa preto správne, v súlade so zákonom vykonáva proti povinnému Mestu B., ako subjektu, na ktorého prešla povinnosť z exekučného titulu, jeho rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Povinný preto opodstatnene namietal, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu je postihnuté vadou v zmysle § 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ho preto podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 O.s.p.); právny názor dovolacieho súdu v tomto rozhodnutí vyslovený je pre odvolací súd záväzný (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Pokiaľ povinný v dovolaní namietal nedostatok vecnej legitímácie oprávneného treba uviesť, že tieto tvrdenia a dôkazy na ich preukázanie, neboli pred súdmi nižšieho stupňa

povinným uvádzané. Súdny nižšieho stupňa ich preto nehodnotili a dôkazy nevykonali. Keďže dovolací súd dokazovanie nevykonáva (§ 243a ods. 2 O.s.p.), nemohol v rámci dovolacieho konania preskúmať správnosť rozhodnutia odvolacieho súdu s prihliadnutím na tieto nové skutočnosti a dôkazy. Odvolací súd sa s nimi bude musieť vypořiadat' v ďalšom konaní.

V novom rozhodnutí rozhodne súd, ktorému bola vec vrátená, znova o trovách pôvodného konania a tiež trovách dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. septembra 2008

JUDr. Eva Sakálová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová

